

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد
مرکز تهران

عنوان پایان نامه

تحلیل عملکرد شهر جدید مهاجران اراک

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری

استاد راهنما

دکتر کرامت اله زیاری

استاد مشاور

دکتر مهدی موسی کاظمی

دانشجو

بهناز قهیه بی

پاییز ۱۳۸۸

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد

مرکز تهران

عنوان پایان نامه

تحلیل عملکرد شهر جدید مهاجران اراک

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری

استاد راهنما

دکتر کرامت اله زیاری

استاد مشاور

دکتر سید مهدی موسی کاظمی

دانشجو

بهناز قهیه یی

پاییز ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام هستی آفرینی که هر چه هست از اوست و هر چه از اوست محبوب است.
بنام مهربانی که هر گاه بخوانی پاسخ می دهد و هر گاه ندایش دهی نظاره ات می کند .
بنام محبوبی که عظمت از آن او قدسیت صفت او و رحمت مختص خود اوست.
آمرزنده ای که بخشش کار او ، ستایش برای او ، خواهش به پای او ونوازش ازدستان مهربان اوست .
بنام کیمیایی که ذات پاکش مقدس ، نام زیبایش جاودان ، لطف سرشارش جاری ، بزرگی والایش مجسم ،
انعام اعطائیش بیشمار و آوای وجود نازنینش لحظه به لحظه در قلبم طنین اندازاست.

تقدیر

با سپاس بیکران از عنایات ایزد منان که در تمام مراحل عمر حضورش برایم زندگی بخش و وجودش ارمغان امید بوده وهست .

و با تشکر از همسر مهربانم که لطف و گذشتش در تمام مراحل زندگی و تحصیلم با من همراه وجبران نشدنی است.

و با تقدیر از زحمات اساتید گرانقدر دکتر کرامت اله زیاری و دکتر مهدی موسی کاظمی که در راهنمایی این پایان نامه از هیچ کمکی دریغ نوزیدند.

تقدیم به

اول مظلوم عالم ، مولای متقیان ، امیر مومنان و پیشوای دو عالم حضرت علی (ع)

اصحاب سرزمین کربلا و سالار شهیدان امام حسین (ع)

صاحب ولایت ، امام عصر حضرت مهدی (عج)

پدر و مادر مهربانم

همسر با وفا و فداکارم

خواهر و برادران دلسوزم

چکیده

ناحیه شهری اراک یکی از متراکمترین نواحی شهری استان مرکزی می باشد که به منظور ساماندهی به نظام سکونت و فعالیت در این ناحیه شهری با توجه به محدودیت های توسعه کالبدی شهر اراک شهر جدید مهاجران در سال ۱۳۶۷ در ۲۸ کیلومتری غرب شهر اراک ایجاد گردید هدف از این مطالعه ارزیابی عملکرد شهر جدید مهاجران اراک در رابطه با اهداف اولیه تاسیس آن و درک میزان توفیق طرح و عوامل موثر در آن بوده است این مطالعه حاصل بررسی های محلی و کار میدانی در سطح شهر جدید مهاجران و تکمیل پرسش نامه و فیش برداری و جمع آوری اطلاعات و داده ها است.

این پژوهش با طرح سوالات زیر سعی دارد به بررسی و تحلیل عملکرد شهر جدید مهاجران در ناحیه شهری اراک و میزان دستیابی این شهر به اهداف اولیه ایجاد بپردازد .

۱. آیا شهر جدید مهاجران توانسته سر ریز های جمعیتی شهر و ناحیه اراک را جذب نماید ؟

۲. آیا شهر جدید مهاجران توانسته است خدمات مورد نیاز مردم ساکن در شهر را ارائه نماید

۳. آیا شهر جدید مهاجران در اسکان شاغلان بخش صنعتی اراک موفق بوده است ؟

مطالعات نشان می دهد که شهر جدید مهاجران به هدف اصلی خود که همان اسکان شاغلین بخش صنعت اراک بوده است دست یافته و اکنون در حدود ۸۰۰۰ نفر از شاغلین بخش صنعتی اراک را در خود جای داده است و در رسیدن به هدف بعدی خود یعنی جذب سرریز جمعیتی اراک موفق نبوده است و جمعیت پذیری آن طبق طرح صورت نگرفته است و همچنین خدمات و امکانات شهری متناسب در مقیاس ناحیه ای و محلی پخش نشده اند که از عوامل اصلی در عدم تحقق این اهداف می توان به فاصله زیاد این شهر با اراک و کمبود امکانات ارتباطی بین شهر مهاجران و اراک و نیز کمبود امکانات خدماتی و رفاهی و فقدان مشارکت مردمی را نام برد که با تجدید نظر و بررسی های کارشناسانه و اقدامات اساسی می توان این شهر را به سوی توسعه مطلوب هدایت نمود .

کلید واژه ها

شهر جدید- ناحیه شهری- کارکرد- اراک

شهر جدید

شهرهای جدید به عنوان سکونت گاههای نوپا و فاقد هسته اولیه قبلی هستند که بر اساس برنامه و ساختاری از پیش تعیین و فکر شده ایجاد می شوند (نریمانی ، ۱۳۷۶ ، ص ۲۴۲).

ناحیه شهری

ناحیه شهری عبارت است از مجموعه ای از مراکز شهری وابسته به هم و مشتمل است بر شهرهای بزرگ و شهرهای کوچک و حوزه های نفوذ آنها در یک سیستم عملکردی که از طریق شبکه هایی که موجب جریان کالا و خدمات و عقاید و سرمایه و.. می شود به یکدیگر مرتبط می باشند(جانسون ، ۱۹۹۸، ص ۶۶۴).

کارکرد

کارکرد هر منطقه به معنای وجود تاسیسات اقتصادی و اجتماعی و نقش آنها در پاسخگویی به نیاز مردم و خدمات رسانی به آنها می باشد(زیاری ، ۱۳۸۳، ص ۲۱۰).

واحد های خدماتی در چند گروه (اداری و اجتماعی و اقتصادی و بازرگانی و تجاری و...) طبقه بندی می شوند (صدرالدین، ص ۱۸).

اراک

شهر اراک در جنوب شهر تهران و براساس ویژگی های یک شهر اسلامی با نیازهای زمان خود در سال ۱۱۹۱ه.ش در زمان فتحعلی شاه قاجار بنام قلعه سلطان آباد ایجاد شد و در سال ۱۳۱۷ اراک نام گرفت .

فهرست مطالب	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول کلیات تحقیق	۳
۱-۱ طرح مساله	۴
۲-۱ محدوده مورد پژوهش	۵
۳-۱ اهمیت پژوهش	۶
۴-۱ پیشینه تحقیق	۷
۵-۱ اهداف تحقیق	۱۹
۶-۱ فرضیه های تحقیق	۱۹
۷-۱ روش تحقیق	۱۹
۸-۱ مشکلات تحقیق	۲۲
فصل دوم مبانی نظری تحقیق	۲۳
مقدمه	۲۴
۲-۱ شهر جدید تعریف و مفهوم	۲۵
۲-۲ شهر نظریات و مکاتب اجتماعی	۲۵
۲-۳ انواع شهرهای جدید	۲۶
۲-۴ گسترش شهرهای جدید در ارتباط با یک کلان شهر	۲۷
۲-۵ دلایل ایجاد شهرهای جدید	۲۸
۲-۶ اهداف عمده شهرهای جدید	۳۰
۲-۷ مسائل شهرهای جدید	۳۱
۲-۸ ویژگی های شهرهای جدید	۳۱
۲-۹ سابقه ایجاد شهرهای جدید در جهان	۳۴
۲-۹-۱ روند شهر های جدید در جهان	۳۸
۲-۱۰ تاریخچه مختصری از شهرهای جدید در ایران	۳۹
۲-۱۰-۱ شهرهای جدید پیش از انقلاب	۳۹
۲-۱۰-۲ شهرهای جدید پس از انقلاب	۴۰
فصل سوم ویژگی های محیط جغرافیایی ناحیه شهری اراک	۴۲
۳-۱ ویژگی های استان مرکزی	۴۴

- ۳-۱-۱-۱ ویژگی های طبیعی استان مرکزی ۴۴
- ۳-۱-۱-۲ وسعت و موقعیت جغرافیایی ۴۴
- ۳-۱-۱-۳ ۲-حدود و وسعت ۴۴
- ۳-۱-۱-۳ ۳-آب و هوا ۴۴
- ۳-۱-۱-۳ ۴-بادها ۴۵
- ۳-۱-۱-۳ ۵-وضعیت ناهمواری ها ۴۵
- ۳-۱-۱-۳ ۶-زمین شناسی و زلزله خیزی ۴۵
- ۳-۱-۱-۳ ۷-منابع آب ۴۵
- ۳-۱-۱-۳ ۸-بیابان ها ۴۷
- ۳-۱-۱-۳ ۹-منابع معدنی ۴۷
- ۳-۱-۱-۳ ۱۰-جنگل ها ۴۷
- ۳-۱-۱-۳ ۱۱-پوشش گیاهی ۴۷
- ۳-۱-۱-۳ ۱۲-حیات جانوری ۴۷
- ۳-۱-۲ ویژگی های انسانی ۴۷
- ۳-۲-۱-۱ جمعیت و پراکندگی آن ۴۷
- ۳-۲-۱-۲ ۲-نسبت سنی ۵۰
- ۳-۲-۱-۳ ۳-نسبت جنسی ۵۰
- ۳-۲-۱-۳ ۴-ترکیب فرهنگی جمعیت ۵۱
- ۳-۲-۱-۳ ۵-دین ۵۱
- ۳-۲-۱-۳ ۶-زبان ۵۲
- ۳-۲-۱-۳ ۷-سواد ۵۲
- ۳-۲-۱-۳ ۸-ویژگی های اقتصادی استان مرکزی ۵۲
- ۳-۲-۱-۳ ۸-۱-کشاورزی ۵۲
- ۳-۲-۱-۳ ۸-۲-خدمات ۵۳
- ۳-۲-۱-۳ ۸-۳-صنعت ۵۳
- ۳-۲-شهرستان اراک ۵۳
- ۳-۲-۱-ویژگی های طبیعی شهرستان اراک ۵۳
- ۳-۲-۱-موقع ریاضی ۵۳

۵۳	۲-۱-۲-۳	موقع نسبی
۵۳	۳-۱-۲-۳	موقع سیاسی
۵۳	۴-۱-۲-۳	وسعت و شکل
۵۴	۵-۱-۲-۳	زمین شناسی
۵۴	۶-۱-۲-۳	توپوگرافی
۵۴	۷-۱-۲-۳	آب و هوا
۵۸	۸-۱-۲-۳	منابع آب
۵۸	۹-۱-۲-۳	نوع خاک
۵۸	۱۰-۱-۲-۳	منابع معدنی
۵۸	۱۱-۲-۳	پوشش گیاهی
۵۸	۱۲-۱-۲-۳	حیات وحش جانوری
۵۸	۲-۲-۳	ویژگی های انسانی
۵۸	۱-۲-۲-۳	جمعیت و پراکندگی آن
۵۹	۲-۲-۲-۳	مهاجرت
۶۰	۳-۲-۲-۳	سواد
۶۰	۴-۲-۲-۳	ویژگی های فرهنگی و قومی
۶۰	۵-۲-۲-۳	ویژگی های اقتصادی
۶۳	۶-۲-۲-۳	جاذبه های توریسم و گردشگری
۶۴	۳-۲-۳	تجهیزات شهرستان
۶۵	۳-۳	شهرستان شازند
۶۵	۱-۳-۳	ویژگی های طبیعی شهرستان شازند
۶۵	۱-۱-۳-۳	موقعیت جغرافیایی
۶۵	۲-۱-۳-۳	مسائل کلی زمین شناسی
۶۵	۳-۱-۳-۳	مسائل هواشناسی
۶۵	۴-۱-۳-۳	منابع آب شهرستان شازند
۶۶	۵-۱-۳-۳	حیات جانوری
۶۶	۶-۱-۳-۳	پوشش گیاهی
۶۶	۷-۱-۳-۳	وضعیت معادن

- ۲-۳-۳ ویژگی های انسانی شهرستان شازند ۶۶
- ۱-۲-۳-۳ ویژگی های جمعیتی ۶۶
- ۲-۲-۳-۳ ساختار قومی و فرهنگی ۶۷
- ۳-۲-۳-۳ مهاجرت ۶۷
- ۴-۲-۳-۳ ویژگی های اقتصادی ۶۷
- ۱-۴-۲-۳-۳ بخش های مختلف اقتصادی ۶۷
- ۵-۲-۳-۳ کاربری اراضی ۶۸
- ۴-شهر اراک ۶۸
- ۱-۴-۳ تاریخچه شهر اراک ۶۸
- ۲-۴-۳ ویژگی های طبیعی شهر اراک ۶۹
- ۱-۲-۴-۳ موقع ریاضی ۶۹
- ۲-۲-۴-۳ موقع طبیعی شهر ۶۹
- ۳-۲-۴-۳ موقع میان راهی ۷۰
- ۴-۲-۴-۳ موقع نسبی شهر در تقسیمات اداری و سیاسی ۷۰
- ۳-۴-۳ ویژگی های انسانی ۷۰
- ۱-۳-۴-۳ جمعیت و پراکندگی آن ۷۰
- ۲-۳-۴-۳ اقتصاد ۷۰
- فصل چهارم تحلیل عملکرد شهر جدید مهاجران ۷۵
- مقدمه ۷۶
- ۱-۴-هدف از ایجاد شهر جدید مهاجران: ۷۸
- ۱-۱-۴-تامین فضای زیست کارکنان پتروشیمی و پالایشگاه ۷۸
- ۲-۱-۴-تامین فضای زیست صنایع جنبی ۷۸
- ۳-۱-۴-اسکان بخشی از سریز جمعیت اراک ۷۸
- ۴-۱-۴-عملکرد منطقه ای و تامین خدمات پایه ۷۸
- ۵-۱-۴-مرکزیت ترابری و ارتباطی ۷۸
- ۶-۱-۴-موقعیت استراتژیکی ۷۹
- ۷-۱-۴-بیلان آبی مثبت ۷۹
- ۲-۴-ویژگی های طبیعی شهر جدید مهاجران ۷۹

- ۷۹-۲-۴ موقعیت شهر جدید مهاجران ۷۹
- ۷۹-۲-۴ موقعیت ریاضی ۷۹
- ۸۱-۲-۴ توپوگرافی ۸۱
- ۸۱-۲-۴ زمین شناسی ۸۱
- ۸۲-۲-۴ تکتونیک و مهلری ۸۲
- ۸۲-۲-۴ اقلیم ۸۲
- ۸۳-۲-۴ بارش ۸۳
- ۸۵-۲-۴ جریان های هوا (باد) ۸۵
- ۸۶-۲-۴ فشار بخار آب ۸۶
- ۸۶-۲-۴ منابع آب ۸۶
- ۸۷-۲-۴ خاک شناسی ۸۷
- ۸۸-۲-۴ گونه شناسی جانوری ۸۸
- ۸۸-۲-۴ پوشش گیاهی ۸۸
- ۸۸-۳-۴ ویژگی های انسانی ۸۸
- ۸۸-۳-۴ ویژگی های جمعیتی ۸۸
- ۸۸-۱-۳-۴ جمعیت و پراکندگی آن ۸۸
- ۹۰-۳-۳-۴ ساختار سنی و جنسی جمعیت و بعد خانوار ۹۰
- ۹۳-۳-۴ ویژگی های اقتصادی ۹۳
- ۹۷-۴-۴ ویژگی های کالبدی ۹۷
- ۹۷-۴-۴ عوامل شکل دهنده به کالبد شهر ۹۷
- ۹۸-۴-۴ عوامل محدود کننده توسعه شهر ۹۸
- ۹۸-۳-۴-۴ جهات توسعه و امکانات رشد کالبدی ۹۸
- ۹۸-۴-۴-۴ مراحل توسعه ۹۸
- ۱۰۰-۴-۴ کلیات نحوه استفاده از اراضی ۱۰۰
- ۱۰۰-۵-۴-۴ معیارها و اصول طرح ریزی کالبدی شهر ۱۰۰
- ۱۰۲-۴-۴-۴ کلیات نحوه استفاده از اراضی ۱۰۲
- ۱۰۳-۴-۴-۴ سطوح کاربری مصوب طرح جامع ۱۰۳
- ۱۲۷-۴-۴ مسکن ۱۲۷

۱۲۷.....	۴-۵-۱ بهای زمین
۱۲۸.....	۴-۵-۲ کیفیت ساختمان
۱۲۸.....	۴-۵-۳ مصالح ساختمانی
۱۲۸.....	۴-۵-۴ نیروی انسانی
۱۲۹.....	۴-۵-۵ گونه های مسکن موجود
۱۳۱.....	۴-۶-۱ تاسیسات و تجهیزات شهری
۱۳۱.....	۴-۶-۱ آب
۱۳۱.....	۴-۶-۲ فاضلاب
۱۳۲.....	۴-۶-۳ برق
۱۳۲.....	۴-۶-۴ گاز
۱۳۲.....	۴-۷-۱ برنامه های در دست مطالعه و اجرا
۱۳۳.....	۴-۸-۱ وضعیت شبکه های عبور و مرور شهر
۱۳۷.....	۴-۹-۱ هویت شهر جدید مهاجران
۱۳۸.....	۴-۱۰-۱ حوزه نفوذ شهر جدید مهاجران
۱۴۰.....	کلیات و خلاصه یافته های تحقیق
۱۴۵.....	فصل پنجم آزمون فرضیه ها، جمع بندی و پیشنهادات
۱۴۶.....	مقدمه
۱۴۷.....	۵-۱ آزمون فرضیه ها
۱۵۳.....	۵-۲ مشکلات شهر جدید مهاجران
۱۵۵.....	۵-۳ نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۶۰.....	منابع و ماخذ

فهرست جداول

- جدول شماره (۱-۳) مقایسه جمعیت شهرهای استان مرکزی ۴۸
- جدول شماره (۲-۳) نسبت جنسی استان مرکزی به تفکیک شهرستان (۷۵-۸۵) ۵۱
- جدول شماره (۱-۴) میانگین بارندگی سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵ شهر مهاجران ۸۳
- جدول شماره (۲-۴) میانگین رطوبت نسبی سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵ شهر مهاجران ۸۴
- جدول شماره (۳-۴) آمار اقلیمی شهر مهاجران ۸۵
- جدول شماره (۴-۴) جمعیت پیش بینی شده شهر مهاجران تا افق ۱۳۸۵ ۸۹
- جدول شماره (۵-۴) جمعیت شهر مهاجران در سال های مختلف (نفر) ۸۹
- جدول شماره (۶-۴) گروه های سنی در سال ۱۳۸۰ ۹۱
- جدول شماره (۷-۴) پیش بینی جمعیت منطقه و حوزه نفوذ شهر مهاجران گزینه بالا ۹۲
- جدول شماره (۸-۴) تعداد خانوارهای شهر مهاجران به تفکیک نفر در خانوار (۱۳۸۰) ۹۳
- جدول شماره (۹-۴) جمعیت فعال و غیر فعال و شاغل به تفکیک جنس در سال ۱۳۸۰ ۹۵
- جدول شماره (۱۰-۴) گروه های شغلی در سال ۱۳۸۰ ۹۵
- جدول شماره (۱۱-۴) کاربری اراضی در کل شهر ۱۰۹

- جدول شماره (۴-۱۲) کاربری اراضی در محله ۲..... ۱۱۲
- جدول شماره (۴-۱۳) کاربری اراضی در محله ۳..... ۱۱۴
- جدول شماره (۴-۱۴) کاربری اراضی در محله ۴..... ۱۱۶
- جدول شماره (۴-۱۵) کاربری اراضی در محله ۵..... ۱۱۸
- جدول شماره (۴-۱۶) کاربری اراضی در محله ۶..... ۱۲۰
- جدول شماره (۴-۱۷) کاربری اراضی در محله ۷..... ۱۲۲
- جدول شماره (۴-۱۸) کاربری اراضی در محله ۸..... ۱۲۴
- جدول شماره (۴-۱۹) کاربری اراضی در محله ۹..... ۱۲۶

فهرست نمودارها

نمودار شماره (۴-۱) میزان بارندگی سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵ شهر مهاجران..... ۷۸

نمودار شماره (۴-۲) میزان رطوبت نسبی سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵ شهر مهاجران ۷۹

فهرست نقشه ها

- نقشه شماره (۱-۳) تقسیمات کشوری ایران..... ۴۳
- نقشه شماره (۲-۳) حوضه آبریز رودهای استان مرکزی..... ۴۶
- نقشه شماره (۳-۳) تراکم جمعیت در استان مرکزی..... ۴۹
- نقشه شماره (۱-۴) تقسیمات سیاسی استان به تفکیک شهرستان..... ۷۷
- نقشه شماره (۲-۴) موقعیت شهر مهاجران نسبت به اراک..... ۸۰
- نقشه شماره (۳-۴) فازهای توسعه در شهر مهاجران..... ۹۹
- نقشه شماره (۴-۴) الگوی توزیع خدمات در شهر مهاجران ۱۰۸
- نقشه شماره (۵-۴) کاربری اراضی در شهر مهاجران..... ۱۱۰
- نقشه شماره (۶-۴) تراکم ساختمانی در شهر مهاجران..... ۱۳۰
- نقشه شماره (۷-۴) شبکه ارتباطی در شهر مهاجران ۱۳۶

مقدمه

در پی انقلاب بزرگ صنعتی و انتقال تکنولوژی و توسعه صنایع بزرگ و بوجود آمدن انواع امکانات و خدمات و تسهیلات در جامعه شهری وسایر جاذبه های فریبنده شهری که خود منجر به خالی شدن روستاها و در حاشیه قرار گرفتن بخش کشاورزی و مهاجرت به شهرها و تبدیل روستاها به شهرهای کوچک و تبدیل شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ شده است .

گسترش بی رویه و سریع و تراکم و تمرکز بیش از حد در شهرها منجر شده که شهرها قادر به تامین حیات سالم شهری نبوده و در واقع توان تامین خدمات را برای جا معه شهری نداشته باشد بنابراین برای توزیع رشد متعادل اقتصادی و اجتماعی و کنترل رشد بی رویه آنها و استفاده بهینه از امکانات طبیعی مناطق ایده ایجاد شهرهای جدید با ابزار توسعه ناحیه ای بسرعت درفاصله مناسب از شهرهای بزرگ در سراسر جهان گسترش یافت (نگهداری، ۱۳۷۸، ص ۱).

شهرهای جدید در کشورهای در حال توسعه بیشتر به دلیل ناتوانی آن ها در حل مشکلات موجود در شهرهای بزرگ و مادرشهرها و استفاده از امکانات این شهرها در کنار آنها احداث می شوند ولی در کشورهای سوسیالیستی سابق این شهرها برای بهره برداری از منابع طبیعی و استقرار صنایع در مناطق عقب مانده و کنترل مهاجرت احداث می شوند و به مثابه قطب رشد و مراکز صنعتی در ناحیه خود عمل می کنند .

در ایران نیز رشد شتابان شهرنشینی و به وجود آمدن نقاط صنعتی در کشور در سه دهه اخیر متناسب با تجهیز فضاهای شهری و امکانات و خدمات و زیر ساختهای شهری و ایجاد اشتغال نبوده است.

شهر اراک که خود شهری نوین است و قدمت آن بیش از دو دهه نیست به طور اخص در سال های ۴۵ به بعد رشد چشمگیری یافته و یکی از به عنوان یک شهر صنعتی و کانون فعالیت های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی در دهه های اخیر رشد جمعیتی بالایی داشته که این رشد منجر به مسائلی از جمله رشد ناموزن کالبدی و افزایش اسکان غیر رسمی و آلودگی هوا و آب و کمبود منابع آبی و بالا رفتن نرخ بیکاری و گرانی مسکن شده است (نگهداری، ۱۳۷۸، ص ۱).

بدین صورت اتخاذ تصمیم و تدابیری برای ساماندهی رشد جمعیت و فعالیت را که در آینده نیز همچنان ادامه خواهد یافت به ضرورتی انکار ناپذیر تبدیل نموده است.

در طرح جامع شهر اراک حد نهایی ظرفیت پذیرش جمعیت شهر تا سال ۱۳۷۵ در حدود ۴۵۰۰۰۰ نفر برآورد شده است در مطالعات مکان یابی شهر های جدید اراک پس از برآورد و تعیین سریز جمعیتی